

Организация за сигурност и сътрудничество в Европа
Офис на представителя за свобода на медиите

КОМЕНТАР ВЪРХУ ПРОЕКТА НА ЕВРОПЕЙСКА КОНВЕНЦИЯ ЗА ДОСТЪП ДО ОФИЦИАЛНИ ДОКУМЕНТИ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА

изготвен от Групата експерти по достъпа до официални документи *

Виена, 11 септември

2007

Офисът на представителя на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) за свобода на медиите приветства и подкрепя изготвянето на Проект на Европейска конвенция за достъп до официални документи от Съвета на Европа.

Представителят за свобода на медиите в ОССЕ напълно споделя основополагащия принцип, че достъпът до информация е основно човешко право, условие за независими медии и отчетност на действията на управляващите. Наравно с това, достъпът до информация е ключово средство в борбата срещу всеобщо признати предизвикателства като корупцията, трафика на хора и злоупотреби с парите на данъкоплатците.

От гледна точка на свободата на медиите, достъпът до информация е едно от най-модерните предизвикателства в условията на глобализация на медийната среда и е елемент, подпомагащ демократичните медии да изпълняват своята важна роля за в бъдеще. Както при всяко право, някои ограничения са допустими. Въпреки това, предоставянето на достъп до информация трябва да се превърне в правило, а всяко изключение от това правило трябва да бъде определено колкото се може по-тясно. Изключенията трябва да бъдат ограничени до съществени въпроси, свързани с националната сигурност, защитата на съдебния процес, **законна** защита на търговски и лични данни, които често са определени в отделни закони.

Признавайки първостепенното значение на свободния достъп до информация и в частност неговото значение за медиите, Офисът на представителя за свобода на медиите направи проучване на съответното законодателство и практики в 56те страни членки на ОССЕ, свързани със законите за достъп до информация, правилата за класификация, наказателните санкции за разкриване на конфиденциална информация и защитата на конфиденциални източници. Целта на проучването бе да изтъкне най-добрите практики, за да подпомогне държавите, които предприемат реформа на съответното законодателство.

Проучването бе публично представено в навечерието на Световния ден на свободата на пресата, 2 май 2007 г. Докладите за отделните държави са достъпни на адрес: <http://osce.org/item/24251.html>.

* Тези коментари са въз основа на Проект на Европейска конвенция за достъп до официални документи, която отразява резултатите от дискусията от края на 15та среща на Групата експерти по достъп до информация (3-6 юли 2007).

Въз основа на тези резултати, Представителят на ОССЕ за свобода на медиите би искал да направи следните забележки по отношение на последния Проект на Европейска конвенция за достъп до официални документи:

Представителят на ОССЕ за свобода на медиите признава стойността на Проекта на Конвенцията и оценява положителните ѝ страни, като признаването на правото да се изискват „официални документи”, които обхващат всяка информация, съхранявана от обществените институции, в каквато и да е форма.

Проектът на Конвенцията гарантира достъп до информация за всички без необходимост от доказване на конкретен интерес от поисканите данни, и без такса за подаване на заявление или преглед на документите.

Въпреки това, Представителят на ОССЕ за свобода на медиите смята, че Проектът на Конвенцията има някои значителни недостатъци и препоръчва Групата експерти по достъпа до официални документи да включи следните поправки в проекта преди крайното му одобрение.

Препоръки:

- Обхватът на конвенцията трябва да включва всяка официална информация, съхранявана от всички законодателни органи и съдебна власт.
- Конвенцията трябва да задължава страните да определят максимален срок, в който трябва да бъдат разглеждани заявленията.
- Конвенцията трябва да гарантира свободен достъп до всяка информация, съхранявана от физически и юридически лица, които изпълняват обществени функции.
- Реалният достъп на лицата до орган за обжалване трябва да бъде гарантиран във всички случаи. Този независим орган трябва да разполага с власт да задължава обществените институции да предоставят информация в случаите на неоснователен отказ на достъп.
- Конвенцията трябва да гарантира правото на лицата да обжалват освен фактически откази на достъп, всички административни нарушения или пропуски, които пристрапват правото им на информация.
- Конвенцията трябва да задължава всички обществени институции да публикуват по своя инициатива информация за своите структури, персонал, дейности, правила, наредби, наръчници, решения, обществени поръчки и друга информация от обществен интерес. Това публикуване трябва да е редовно и във формати, включително чрез употребата на информационни и комуникационни технологии, читални или библиотеки, които да гарантират лесен и широк достъп.
- Ограниченията, отнасящи се до подготвителни документи и търговски интереси, трябва да бъдат преформулирани по начин, който да гарантира срок за прилагането на ограничението за подготвителни документи (т.е. веднага след приключване на оперативната работа по подготовката на актовете или в рамките на приемлив период след това); и това, че конвенцията се отнася само до законни търговски интереси.

Заклучение:

Съветът на Европа е най-важната организация, която определя стандарти, в страните членки на ОССЕ. Ето защо е наложително Европейската конвенция за достъп до официални документи да е гледа в бъдещето и да отговаря на нуждите на 21 век, вземайки предвид глобализация на медиите и информационните технологии. Конвенцията трябва да бъде фар на прогреса при подобряването на достъпа до информация, където това все още е необходимо, тъй като продължаването на съществуващите практики, подчинени на най-малкия общ знаменател, не е достатъчно за посрещането на това предизвикателство. Представителят на ОССЕ за свобода на медиите се надява, че горепосочените препоръки ще спомогнат за постигането на тази цел.

Офисът на Представителя за свобода на медиите на ОССЕ би искал да благодари на Координационния комитет по правата на човека (Групата експерти по достъп до официални документи) за поканата да представи бележки по Проекта на Конвенцията в качеството си на наблюдател.